

โครงสร้างการคลังส่วนท้องถิ่นไทย

3.1 โครงสร้างทางรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่น

รายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นไทยประกอบด้วยรายได้ประจำและรายได้พิเศษ รายได้ประจำ ยังแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือรายได้จากภาษีอากรซึ่งประกอบด้วย ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง ภาษีเสริม หรือภาษีท้องถิ่นร่วมกับรัฐบาลกลาง และภาษีแบ่งส่วนรายได้จากรัฐบาลกลาง รายได้ประจำของท้องถิ่นส่วนที่สองเป็นรายได้ที่ได้มาจากอื่น ๆ ซึ่งนอกเหนือจากภาษีคือ ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต รายได้จากทรัพย์สิน รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ และรายได้เบ็ดเตล็ด ส่วนรายได้พิเศษของรัฐบาลท้องถิ่นนั้นจำแนกออกเป็นเงินสะสม เงินกู้ และเงินอุดหนุนจากรัฐบาล มีรายละเอียดพอเป็นสังเขปดังนี้

3.1.1 รายได้ประจำ แบ่งออกเป็นรายได้จากภาษีอากร และรายได้อื่น ๆ

1. รายได้จากภาษีอากร ประกอบด้วย

1. ภาษีที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง (local levied taxes) ได้แก่
 - ภาษีโรงเรือนและที่ดิน คือ ภาษีที่รัฐบาลท้องถิ่นเรียกเก็บจากเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ กับที่ดินที่ต่อเนื่องกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ๆ ซึ่งตามปกติใช้ไปด้วยกันกับโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้น ซึ่งกฎหมายกำหนดไว้ว่ามีทรัพย์สินที่ได้รับการยกเว้นภาษีในบางชนิด รัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภทจะทำหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีชนิดนี้ โดยเฉพาะเทศบาล สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา จะมีรายได้ที่สำคัญที่สุดจากภาษีโรงเรือนและที่ดินนี้

- ภาษีบำรุงท้องที่ เป็นภาษีที่รัฐบาลท้องถิ่นเรียกเก็บจากผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินซึ่งหมายถึงพื้นที่ดินโดยให้รวมพื้นที่ที่เป็นภูเขาหรือพื้นที่ที่มีแม่น้ำอยู่ด้วย โดยกฎหมายจะกำหนดอัตราภาษีและพื้นที่ที่ควรได้รับการยกเว้นไว้ และถือเป็นหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่น

ทั้ง 5 ประเภทที่จะต้องเป็นผู้จัดเก็บภาษี ภาษีสรรพสามิตที่นี้เป็นภาษีสที่มีความสำคัญมากสำหรับ
 รัฐบาลท้องถิ่นรูปแบบองค์การบริหารส่วนจังหวัด เนื่องจากเป็นหน่วยปกครองที่ครอบคลุมเนื้อที่
 เป็นชนบทอันเป็นฐานภาษีสำหรับภาษีส

- ภาษีสป้าย คือ ภาษีสที่รัฐบาลท้องถิ่นเรียกเก็บจากเจ้าของ
 ป้ายซึ่งแสดงชื่อ ยี่ห้อ หรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อ
 ทหารายได้ หรือโฆษณาการค้าหรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ซึ่งอาจจะเป็นอักษร ภาพ หรือ
 เครื่องหมายโดยการเขียน แกะสลักไว้บนวัตถุใด ๆ กฎหมายกำหนดอัตราภาษีสและป้ายที่ควร
 ได้รับการยกเว้นไว้แล้ว ภาษีสสำหรับป้ายที่อยู่ในขายต้องเสียภาษีสนี้จะสัมพันธ์กับขนาดของป้าย
 และภาษาที่ใช้ในป้าย (ภาษาไทยจะเสียภาษีสน้อยกว่าภาษาต่างประเทศเมื่อป้ายนั้นมีขนาดเท่า ๆ
 กัน) รัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภทจะเป็นผู้จัดเก็บภาษีส

- อากรมาสัตว์ รัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภทจะเป็นผู้
 จัดเก็บจากผู้ขออนุญาตฆ่าสัตว์เพื่อนำเนื้อไปบริโภค โดยมีอัตราภาษีสกำหนดไว้ในกฎหมาย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.1 สรุปภาษาอากรที่ท้องถิ่นจัดเก็บเอง

ภาษา	หลักเกณฑ์และวิธีการจัดเก็บ
ภาษาโรงเรือนและที่ดิน	จัดเก็บในอัตราร้อยละ 12.5 ของมูลค่าค่าเช่ารายปีที่ประเมิน โดยผู้เป็นเจ้าของทรัพย์สินนั้น ส่วนการประเมินโรงเรือนที่ใช้ในการผลิตสินค้าเพื่อการอุตสาหกรรม ให้คำนวณจากมูลค่า 1 ใน 3 ของค่ารายปีของทรัพย์สินและส่วนควบ และมีการคิดในอัตราลดหย่อนสำหรับอาคารที่ชำรุดด้วย
ภาษีมำรุงท้องที่	จัดเก็บโดยใช้ราคาปานกลางของที่ดินเป็นฐานซึ่งประเมินจากมูลค่าที่ดินตามราคาที่มีการซื้อขายกันจริงหรือตามราคาซื้อขายกันของที่ดินที่มีลักษณะคล้ายกันในช่วงที่ผ่านมา โดยใช้ราคาเฉลี่ยที่ซื้อขาย 3 รายในปีที่ผ่านมาและเป็นที่ดินในตำบลเดียวกัน และอัตรารายปีเริ่มจากร้อยละ 0.25 และเปลี่ยนแปลงขึ้นลงเล็กน้อย
ภาษีส่วย	จัดเก็บตามขนาดของปายและภาษาของตัวอักษรที่ใช้
อากรฆ่าสัตว์	จัดเก็บจากผู้ได้รับมอบหมายให้ทำโรงฆ่าสัตว์และโรงพักสัตว์ และดำเนินการฆ่าสัตว์จากส่วนราชการส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยราชการอื่นที่มีอำนาจดำเนินการตาม พรบ. ควบคุมการฆ่าสัตว์ และจำหน่ายเนื้อสัตว์ พ.ศ. 2503 ตลอดจนจากผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ที่ฆ่าเองหรือมิได้ถูกฆ่าโดยได้รับอนุญาต

2. ภาษีเสริม (surcharge taxes) เป็นภาษีที่รัฐบาลท้องถิ่นเรียกเก็บเสริมจากภาษีที่รัฐบาลกลางจัดเก็บอยู่ ได้แก่

- ภาษีการค้า กรมสรรพากรเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บ โดยหักค่าใช้จ่ายไว้อยู่ 5 ของเงินภาษีที่เก็บได้ แล้วนำส่งให้กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการจัดสรรให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภท
- ภาษีสรรพสามิตและเครื่องดื่ม กรมสรรพสามิตเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บและหักค่าใช้จ่ายไว้อยู่ 5 ของเงินภาษีที่เก็บได้ แล้วนำส่งกองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง เพื่อนำไปจัดสรรให้แก่รัฐบาลท้องถิ่นทุกแห่ง โดยถือจำนวนประชากรตามรายงานของผู้ว่าราชการจังหวัด จากยอดในวันที่ 30 กันยายน ของทุกปีเป็นเกณฑ์ในการจัดสรร
- ภาษีการพนัน จากพระราชบัญญัติรายได้เทศบาล พ.ศ. 2497 มาตรา 12 เทศบาลมีอำนาจออกเทศบัญญัติ เก็บค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันได้ไม่เกินร้อยละ 10 ของค่าธรรมเนียมใบอนุญาตการพนันที่ต้องเสียให้แก่รัฐบาลกลาง และจากพระราชบัญญัติภาษีการพนันกำหนดให้ผู้เล่นการพนัน 3 ประเภทคือ โตรแต่ไลเซเตอร์ บุกเบกิง และสวีป ต้องเสียภาษีเพิ่มอีกร้อยละ 2.5 ของยอดที่ต้องเสียให้แก่รัฐบาลกลาง เพื่อบำรุงเทศบาลที่มีการเล่นการพนัน ทำให้กรุงเทพมหานครได้รับรายได้ประเภทนี้ โดยเฉพาะโตรแต่ไลเซเตอร์ ซึ่งนิยมใช้ในการเล่นแข่งม้า มักเรียกกันทั่วไปว่าภาษีม้าแข่ง
- อากรมหรสพ ได้ยกเลิกเปลี่ยนเป็นเก็บภาษีการค้าแทน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2528 อากรมหรสพที่จัดเก็บอยู่ในขณะนี้ ได้แก่ ภาพยนตร์ มหรสพ ผสมภาพยนตร์ โบว์ลิง และแข่งม้า
- ภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน มีกรมสรรพสามิตเป็นผู้จัดเก็บรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 ของอัตราภาษีปกติเพื่อเป็นรายได้แก่รัฐบาลท้องถิ่นทุกประเภท
- ภาษีสินซีเมนต์ กรมสรรพสามิตเป็นผู้ดำเนินการจัดเก็บให้โดยหักค่าใช้จ่ายร้อยละ 5 ของเงินภาษี ในกรุงเทพมหานครให้นำส่งธนาคารแห่งประเทศไทย โดยเข้าบัญชีเงินฝากของกระทรวงมหาดไทย ประเภทภาษีสินซีเมนต์ ณ กรมบัญชีกลาง สำหรับจังหวัดอื่น ๆ ให้นำส่งคลังจังหวัด หรือคลังอำเภอ แล้วรายงานการส่งเงินให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

3. ภาษีแบ่งส่วนรายได้จากรัฐบาลกลาง (shared taxes)
เป็นภาษีที่รัฐบาลกลางเป็นผู้ช่วยจัดเก็บทั้งหมด แล้วจัดสรรให้แก่อำเภอท้องถิ่นตามเกณฑ์ที่ได้
กำหนดไว้ ได้แก่

- ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์หรือล้อเลื่อน จัดเก็บโดย
กรมตำรวจและกรมการขนส่งทางบก แล้วนำภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์หรือล้อเลื่อนให้แก่อำเภอ
ท้องถิ่น แต่ละประเภทตามข้อกำหนดของกฎหมาย

- ภาษีที่เก็บจากบรรดาชาวส่งออก กรมศุลกากรเป็นผู้
ดำเนินการจัดเก็บ แล้วนำรายได้ส่งให้กองคลังส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง เป็นผู้ดำเนินการ
จัดสรรให้แก่อำเภอท้องถิ่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.2 สรุปภาษาที่หน่วยงานของรัฐจัดเก็บภาษีสรรพสามิตและระเบียบวิธีการจัดสรร

ภาษีสรรพสามิตที่รัฐจัดเก็บให้	หน่วยงานรัฐที่จัดเก็บ	หลักเกณฑ์และระเบียบวิธีการจัดสรร
ภาษีสรรพสามิต	กรมสรรพากร กรมศุลกากร	จัดสรรโดยกระทรวงมหาดไทย และใช้จำนวนเงินภาษีสรรพสามิตที่ท้องถิ่นได้รับเมื่อปี 2503 เป็นเกณฑ์ในการคำนวณจัดสรร
ภาษีสรรพสามิตเครื่องดื่ม	กรมสรรพสามิต	จัดสรรโดยกระทรวงมหาดไทย และใช้จำนวนประชากรเป็นเกณฑ์การจัดสรรให้กับแต่ละหน่วยราชการท้องถิ่น
อากรมหรสพ	กรมสรรพากร	จัดสรรโดยสรรพากรอำเภอ แลวนำส่งให้โดยตรงต่อแต่ละหน่วยราชการท้องถิ่น ตามจำนวนที่จัดเก็บได้ในท้องถิ่นนั้น
ภาษีสรรพสามิตน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน	กรมสรรพสามิต	จัดสรรโดยกระทรวงมหาดไทย และใช้จำนวนราษฎรเป็นเกณฑ์การจัดสรรให้กับแต่ละหน่วยราชการท้องถิ่น
ภาษีสรรพสามิตซีเมนต์	กรมสรรพสามิต	จัดสรรโดยกระทรวงมหาดไทย และใช้จำนวนประชากรเป็นเกณฑ์ในการจัดสรรดังนี้ - องค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกแห่งร้อยละ 50 - กทม. เมืองพัทยา เทศบาล และสุขาภิบาลทุกแห่งร้อยละ 50
ภาษีสรรพสามิตและค่าธรรมเนียม	กรมตำรวจ	จัดสรรโดยเสนาบดีตำรวจจังหวัด และใช้เกณฑ์จัดสรรดังนี้

ภาษาอักษรที่จัดเก็บให้	หน่วยงานรัฐที่จัดเก็บ	หลักเกณฑ์และระเบียบวิธีการจัดสรร
รถยนต์และล้อเลื่อน	กรมการขนส่งทางบก	<ul style="list-style-type: none"> - องค์กรบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 25 - เทศบาลร้อยละ 50 โดยแบ่งให้เทศบาล ละเท่า ๆ กัน - สุขาภิบาลร้อยละ 25 โดยแบ่งให้ สุขาภิบาลละเท่า ๆ กัน
ภาษาที่จัดเก็บจาก ชาวส่งออก	กรมศุลกากร	<p>จัดสรรโดยกระทรวงมหาดไทย และใช้จำนวน ประชากรเป็นเกณฑ์การจัดสรรโดยมีหลักเกณฑ์ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละ 50 ของภาษี จัดสรรให้สุขาภิบาล - อีกร้อยละ 50 ที่เหลือ จัดสรรให้เทศบาล กทม. และพัทยา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. รายได้อื่น ๆ เป็นส่วนหนึ่งของรายได้ประจำของรัฐบาลท้องถิ่น
 ที่นอกเหนือจากรายได้จากภาษีอากร มี 4 ประเภทคือ

1. ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต เทศบาลมีอำนาจ
 จัดเก็บหรือรัฐบาลจัดเก็บแล้วโอนทั้งหมดหรือโอนบางส่วนให้แก่เทศบาล ตามที่กฎหมายกำหนดไว้
 เช่น ค่าธรรมเนียมการอนุญาตให้จำหน่ายเนื้อสัตว์ ค่าธรรมเนียมเรขาย ค่าธรรมเนียมการจอด
 รถยนต์ ค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอย ค่าปรับผู้ละเมิดกฎหมายและเทศบัญญัติ ใบอนุญาตค้าทำน้ำแข็ง
 ใบอนุญาตค้าตลาดเอกชน ใบอนุญาตค้าขายสุรา ใบอนุญาตค้าใช้สถานที่แฉงผม เป็นต้น

2. รายได้จากทรัพย์สิน คือ รายได้อื่นที่เกิดจากดอกเบี้ยพันธบัตร
 ดอกเบี้ยเงินฝาก และจากการให้เช่าสถานที่หรือที่ดิน ซึ่งเป็นทรัพย์สินของเทศบาล เช่น ดอกเบี้ย
 เงินฝากธนาคาร ค่าเช่าตลาดหรือห้องแถวหรือแผงลอย ค่าเช่าที่ดินหรืออาคารสถานที่ เป็นต้น

3. รายได้จากสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์ เช่น เงินช่วยเหลือ
 ท้องถิ่นจากกิจการสถานธนาบาล หรือจากการจำหน่ายเชื้อเพลิง เป็นต้น

4. รายได้เบ็ดเตล็ด คือ รายได้อื่น ๆ ที่ไม่เข้าลักษณะรายได้
 หมวดหนึ่งหมวดใดที่กล่าวไว้ข้างต้น เช่น รายได้อื่นที่เกิดจากการจำหน่ายเวชภัณฑ์ รายได้ที่มีผู้ทูล
 ให้เงินเหลือจ่ายปีเก่านำส่งคืน เป็นต้น

3.1.2 รายได้พิเศษ เป็นรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นที่นอกเหนือจากรายได้ประจำ

1. เงินสะสม มีไว้เมื่อมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน โดยเหตุนั้นต้อง
 อยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลท้องถิ่นนั้น ๆ หากจัดทำไม่ทันจะก่อให้เกิดความเสียหาย
 กฎหมายได้กำหนดระเบียบวิธีปฏิบัติของรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละประเภทไว้เช่นเดียวกัน

2. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล ซึ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายที่รัฐบาลจ่ายเพื่อ
 ช่วยเหลือเป็นค่าบำรุงให้ส่วนราชการ องค์กร เอกชน นิติบุคคล หรือกิจการอันเป็นสาธารณประโยชน์
 สาธารณประโยชน์ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. เงินอุดหนุนทั่วไป รัฐบาลกลางจ่ายให้เพื่อพยุงฐานะการคลัง
 และแผนงานพัฒนาเทศบาลและสุขาภิบาล โดยมีลักษณะจ่ายขาดไม่มีการควบคุมรายการ

2. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ รัฐบาลจ่ายให้โดยมีการควบคุมการใช้จ่ายเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยเฉพาะ ได้แก่ เงินอุดหนุนเฉพาะกิจเทศบาล เงินอุดหนุนเฉพาะกิจสุขาภิบาล เงินอุดหนุนเฉพาะกิจองค์การบริหารส่วนจังหวัด

3. เงินอุดหนุนการศึกษา จ่ายให้เพื่อการศึกษาชั้นบังคับเพียงพอต่อความต้องการของท้องถิ่นต่าง ๆ โดยจัดสรรให้ตามความจำเป็นที่เกิดขึ้นจริง

4. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจกรณีพิเศษ เพื่ออุดหนุนหน่วยงานท้องถิ่น เทศบาล สุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับดำเนินการตามโครงการที่มีความจำเป็นหรือเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษ

5. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจตามโครงการทางหลวงท้องถิ่น

6. เงินอุดหนุนเมืองพัทยา เพื่องานพัฒนาเมืองพัทยา

7. เงินอุดหนุนกรุงเทพมหานคร สำหรับดำเนินการโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขโลก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้เป็นรูปแบบทั่ว ๆ ไปของรายได้รัฐบาลท้องถิ่น ส่วนรายละเอียดของรายได้ที่รัฐบาลท้องถิ่นแต่ละประเภทได้รับนั้น จะแสดงให้เห็นในแต่ละประเภทดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.3 รายได้ของเทศบาล พ.ศ.2524-2526*

รายการรายได้	ปี	2524	2525	2526
1. ภาษีอากร		1,132,765,017	1,290,976,923	1,456,950,374
2. ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต		78,215,340	87,026,150	95,692,678
3. ทรัพย์สิน		177,295,801	213,591,612	250,461,193
4. สาธารณูปโภค		8,384,197	14,513,779	20,657,150
5. เบ็ดเตล็ด		76,089,607	103,519,006	126,145,035
6. เงินอุดหนุนทั่วไป		580,400,862	606,745,486	313,632,774
7. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ		289,313,291	402,528,997	818,693,043
8. เงินสะสม		112,490,255	110,903,692	152,009,551
9. เงินกู้		43,213,592	43,665,990	64,840,962
10. อื่น ๆ		58,418	100,000	-
รวมทั้งสิ้น		2,504,226,380	2,873,571,635	3,299,082,760
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยจาก 3 ปี		<u>8,676,880,775</u>	=	2,892,293,592
รายได้เฉลี่ยต่อเทศบาล		<u>2,892,293,592</u>	=	23,514,581
หนึ่งหน่วย		123		

* ข้อมูลจากรายงานสถิติการคลังเทศบาล พ.ศ.2524, 2525 และ 2526 กอง
ราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย โดยหักของเมืองพัทยาออก

ตารางที่ 3.4 รายได้ของสภาภิบาล พ.ศ.2524-2526*

รายการรายได้	ปี	2524	2525	2526
1. ภาษีอากร		502,972,391	574,327,998	656,784,281
2. ค่าธรรมเนียม		29,352,111	37,463,667	38,350,976
3. ทรัพย์สิน		45,392,170	63,974,606	74,191,484
4. สาธารณูปโภค		7,102,193	468,747	562,265
5. เบ็ดเตล็ด		7,804,997	8,529,502	11,396,879
6. เงินอุดหนุนทั่วไป		-	-	-
7. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ		156,894,490	186,472,698	192,797,172
8. เงินสะสม		20,254,152	30,499,862	30,937,785
9. เงินกู้		3,227,999	20,185,748	13,623,785
10. อื่น ๆ		1,833,605	17,978,571	609,774
รวมทั้งสิ้น		774,834,108	939,901,399	1,019,254,555
รายได้ทั้งสามเฉลี่ยจาก 3 ปี		$\frac{2,733,990,062}{3} = 911,330,021$		
รายได้เฉลี่ยต่อสภาภิบาล หนึ่งหน่วย		$\frac{911,330,021}{727}^{**} = 1,253,549$		

* ข้อมูลจากรายงานสถิติการคลังสภาภิบาล พ.ศ.2524 2525 2526 กองราชการ ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง (คิดตัวเลขเศษที่เกิน 0.50 ปัดเป็น 1)

** ได้จากการเอาจำนวนสภาภิบาลทั้ง 3 ปีมาหาค่าเฉลี่ย(ปี 2524 = 710 ปี 2525 = 720 และปี 2526 = 751 ∴ ได้ค่าเฉลี่ย = $\frac{2181}{3} = 727$ สภาภิบาล

ตารางที่ 3.5 รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2524-2526*

รายการรายได้	ปี	2524	2525	2526
1. ภาษีอากร		1,168,227,974	1,233,631,841	1,399,902,266
2. ค่าธรรมเนียม		17,847,385	19,606,291	24,323,824
3. ทรัพย์สิน		85,271,952	103,845,401	115,909,600
4. สาธารณูปโภคการพาณิชย์		57,150,584	41,300,553	28,092,153
5. เบ็ดเตล็ด		51,552,352	103,275,671	176,370,520
6. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		254,053,241	296,555,824	315,368,665
7. อื่น ๆ		93,102,287	33,259,098	22,515,188
รวมทั้งสิ้น		1,727,205,775	1,831,474,679	2,082,482,216
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยจาก 3 ปี		$\frac{5,641,162,670}{3}$	= 1,880,387,557	
รายได้เฉลี่ยต่อองค์การฯ หนึ่งหน่วย		$\frac{1,880,387,557}{72}$	= 26,116,494	

* ข้อมูลจากกองราชการส่วนจังหวัดและตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย
(คิดตัวเลขเศษที่เกิน 0.05 ปัดเป็น 1)

ตารางที่ 3.6 รายได้ของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2524-2526*

รายการรายได้	ปี	2524	2525	2526
1. ภาษีอากร		2,663,098,813	3,224,876,913	3,290,080,980
2. ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และใบอนุญาต		81,122,150	95,939,631	99,142,250
3. ทรัพย์สิน		217,920,095	252,013,755	310,448,838
4. สาธารณูปโภคและการพาณิชย์		5,145,000	8,900,000	8,800,000
5. เบ็ดเตล็ด		203,925,591	78,556,931	100,697,022
6. เงินอุดหนุน		626,654,917	1,059,624,168	750,288,986
7. เงินสะสม		155,112,470	-	-
8. อื่น ๆ		-	-	-
รวมทั้งสิ้น		3,952,979,036	4,719,911,398	4,559,458,076
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยจาก 3 ปี		<u>13,232,348,510</u> = 4,410,782,837		

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

* ข้อมูลจากรายงานประมาณการรายรับและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2526 2527 และ 2528 กรุงเทพมหานคร (คิดตัวเลขเศษที่เกิน 0.50 ปัดเป็น 1)

ตารางที่ 3.7 รายได้ของเมืองพัทยา พ.ศ.2524-2526*

รายการรายได้	ปี	2524	2525	2526
1. ภาษีอากร		24,546,110	28,143,349	30,896,378
2. ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และค่าใบอนุญาต		2,511,663	2,120,102	2,403,294
3. ทรัพย์สิน		439,965	1,114,477	1,896,135
4. สาธารณูปโภค		-	-	42,834
5. เบ็ดเตล็ด		482,725	688,031	198,173
6. เงินอุดหนุนทั่วไป		10,159,529	12,219,679	8,512,060
7. เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ		29,772,900	29,947,000	34,409,996
8. เงินสะสม		-	1,300,000	1,380,000
9. เงินกู้		-	2,000,000	-
10. อื่น ๆ		-	-	-
รวมทั้งสิ้น		67,912,892	77,532,638	79,738,870
รายได้ทั้งสิ้นเฉลี่ยจาก 3 ปี			$\frac{225,184,400}{3}$	= 75,061,467

* ข้อมูลจากรายงานสถิติการคลังของเทศบาล พ.ศ.2524, 2525 และ 2526
กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

จากตารางแสดงรายได้ของรัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 5 ประเภท ทำให้สามารถวิเคราะห์ฐานะทางการเงินของรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละประเภทได้ โดยดูจากรายได้เฉลี่ย 3 ปี ต่อรัฐบาลท้องถิ่นหนึ่งหน่วย จะเห็นว่ารัฐบาลท้องถิ่นที่มีรายได้เฉลี่ยระดับสูงสุดคือ กรุงเทพมหานคร รัฐบาลท้องถิ่นที่มีรายได้เฉลี่ยระดับกลางคือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยา สำหรับรัฐบาลท้องถิ่นที่มีรายได้เฉลี่ยระดับต่ำที่สุดคือ สุขาภิบาล สรุปได้ว่า กรุงเทพมหานคร มีฐานะทางการเงินดีที่สุด รองลงมาคือ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเมืองพัทยา และท้องถิ่นที่มีฐานะทางการเงินด้อยที่สุดคือ สุขาภิบาล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 โครงสร้างทางรายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่น

จากงบประมาณรายจ่ายประกอบด้วย รายจ่ายประจำและรายจ่ายพิเศษซึ่งเป็นรายจ่ายที่ตั้งจ่ายจากเงินสะสม เงินกู้ หรือเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หรือเงินประเภทอื่นใดนอกจากรายได้ที่เคยได้รับเป็นการประจำ ซึ่งรายจ่ายพิเศษมีจำแนกเป็นหมวดรายจ่าย โดยอนุโลมตามแบบรายจ่ายประจำเท่าที่จะทำได้ ส่วนรายจ่ายประจำเป็นรายจ่ายที่ตั้งจ่ายจากรายได้จำเป็น 2 ลักษณะคือ รายจ่ายงบกลางและรายจ่ายของหน่วยงาน

รายจ่ายงบกลาง หมายความว่า รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้สำหรับหน่วยงานทั่วไปของรัฐบาลท้องถิ่น โดยไม่ต้องแยกไปตั้งจ่ายในหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลท้องถิ่นนั้น ประกอบด้วย

1. ค่าชำระหนี้เงินกู้และดอกเบี้ย ไม่ว่าจะเป็นอย่างผูกพันอันเกิดจากการกู้ยืม การค้ำประกัน การซื้อ หรือการจ้างโดยใช้เครดิตหรือจากการอื่นใด
2. รายจ่ายตามขอผูกพัน เช่น การจัดการจราจร เงินสมทบกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น
3. เงินสำรองจ่าย หมายถึง รายจ่ายที่ตั้งไว้เพื่อจ่ายในกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น
4. เงินช่วยเหลือบเฉพาะการในเรื่องต่าง ๆ เช่น กิจการสถานธนาอนุบาล การขนส่ง การจำหน่ายเนื้อสัตว์และการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น

รายจ่ายของหน่วยงาน หมายความว่า รายจ่ายซึ่งกำหนดไว้สำหรับหน่วยงานหนึ่งหน่วยงานใดของรัฐบาลท้องถิ่นนั้นโดยเฉพาะ จำแนกออกดังนี้

1. หมวดเงินเดือน และรวมถึงเงินที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้จ่ายในลักษณะเงินเดือน และเงินเพิ่มพิเศษอื่น ๆ ที่จ่ายควบกับเงินเดือน เช่น เงินค่าเพิ่มวิชา (พ.ค.ว.)

2. หมวดค่าจ้างประจำ หมายถึงเงินที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างประจำ เพื่อให้ปฏิบัติงานที่มีลักษณะประจำ โดยมีอัตรากำหนดไว้แน่นอน และรวมถึงเงินที่จ่ายควบกับค่าจ้างประจำ เช่น เงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสูบบุหรี่ (พ.ส.ร.)

3. หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมายความว่า เงินที่จ่ายเป็นค่าจ้างแรงงาน สำหรับการงานปกติแก่ลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาการจ้างไม่เกินหนึ่งปี

4. หมวดค่าตอบแทน เป็นเงินที่จ่ายตอบแทนให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานให้รัฐบาลท้องถิ่น รวมทั้งค่าป่วยการแก่ผู้บริหารด้วย

5. หมวดค่าใช้จ่าย เป็นรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการ รายจ่ายเพื่อบำรุงรักษา และซ่อมแซมทรัพย์สิน รายจ่ายเกี่ยวกับการรับรองและพิธีการ รวมตลอดถึงรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติราชการที่ไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดอื่น ๆ แต่อนุโลมให้เบิกจ่ายในหมวดนี้

6. หมวดค่าวัสดุ หมายถึงรายจ่ายเพื่อซื้อสิ่งของซึ่งตามปกติย่อมสิ้นเปลือง เปลี่ยนหรือสลายตัวในระยะเวลาอันสั้น หรือเปลี่ยนสภาพเป็นอย่างอื่น ๆ เพราะการใช้หรือการบริโภค รวมทั้งค่าสิ่งของที่ซื้อมาใช้ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมทรัพย์สิน แต่ไม่รวมถึงสิ่งที่ระบุไว้ในหมวดค่าครุภัณฑ์

7. หมวดค่าครุภัณฑ์ หมายถึง รายจ่ายเพื่อซื้อหรือแลกเปลี่ยนสิ่งของซึ่งตามปกติมีอายุการใช้นาน หรือมีลักษณะคงทนถาวร แต่ไม่รวมถึงที่ดินและสิ่งก่อสร้างหรือสิ่งของที่กลายเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งก่อสร้าง ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่รวมอยู่ในราคาของ เช่น ค่าขนส่ง ค่าภาษี ค่าประกันภัย เป็นต้น

8. หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หมายความว่า เป็นรายจ่ายเพื่อซื้อแลกเปลี่ยนที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ซึ่งติดอยู่กับที่ดินและสิ่งก่อสร้าง รวมถึงการจ้างทำของด้วย

9. หมวดเงินอุดหนุน ซึ่งเป็นเงินที่จ่ายเพื่อช่วยเหลือให้แก่องค์การหรือเอกชน หรือเพื่อช่วยเหลือในกิจการอันเป็นสาธารณูปโภค สาธารณูปการ ซึ่งรัฐบาลท้องถิ่นมิได้เป็นผู้ดำเนินการเอง

10. หมวดรายจ่ายอื่น หมายถึง รายจ่ายต่าง ๆ ซึ่งไม่เข้าลักษณะรายจ่ายหมวดหนึ่งหมวดใดดังกล่าวข้างต้น เช่น รายจ่ายคางซำระ รายจ่ายคาซามบี้ หรือรายจ่ายส่งใช้เงินยืมเงินสะสม

11. หมวดค่าสาธารณูปโภค เป็นรายจ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งบริการสาธารณูปโภค เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา ค่าโทรศัพท์ และค่าไปรษณีย์โทรเลข เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้เป็นรูปแบบโครงสร้างทั่วไปของรายการค่าใช้จ่ายในรัฐบาลท้องถิ่นไทย ส่วนรายละเอียดในการใช้จ่ายของรัฐบาลท้องถิ่นแต่ละประเภทนั้นแสดงด้วยตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.8 งบจ่ายของเทศบาล พ.ศ.2524-2526 (หน่วยเป็นล้านบาท)

	ปี	2524	2525	2526
ประเภทงบจ่าย				
ก. งบจ่ายประจำ (1+2+3)		1,843.4	2,129.3	1,451.1
1. งบจ่ายบริหาร		1,419.7	1,585.4	1,803.7
1.1 งบจางนกลาง		119.2	113.5	128.9
- ชำระหนี้เงินกู้		28.3	28.4	32.4
- ตามข้อตกลง		55.6	48.2	54.0
- เงินสำรองจ่าย		9.8	12.6	14.6
- ช่วยเหลืองบเฉพาะการ		25.5	24.3	27.9
1.2 งบจ่ายถาวรงาน		1,300.5	1,471.9	1,674.8
- หมดเงินเพื่อน		608.6	675.5	783.6
- หมดค่าง้างประจำ		140.0	158.3	186.8
- หมดค่าง้างชั่วคราว		144.3	164.0	187.0
- หมดค่าตอบแทน		99.2	108.3	123.5
- หมดค่าวัสดุ		194.3	235.5	280.2
- หมดเงินอุดหนุน		10.3	12.7	14.2
- หมดงบจ่ายอื่น ๆ		86.7	67.7	74.5
- หมดค่าสารูปโภค		17.1	49.9	25.0
2. งบจ่ายบำรุงรักษา (ค่าใช้จ่าย)		63.3	77.7	90.1
3. งบจ่ายลงทุน (หน่วยงาน)		460.4	466.2	557.3
- หมดครุภัณฑ์		66.9	71.8	84.0
- หมดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		293.5	394.4	473.3
ข. งบจ่ายพิเศษ (ลงทุน)		440.1	479.8	395.0
1. เงินสะสมจ่ายชาว		113.0	104.5	80.0
2. เงินกู้		42.6	42.9	40.0
3. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		284.5	332.4	275.0
- เฉพาะกิจ		284.5	332.4	121.0
- เฉพาะกรณีพิเศษ		-	-	154.1
- ตามนโยบายพัฒนาเมือง		-	-	-
รวมงบจ่ายลงทุน (ก3+ข)		800.5	946.0	952.3
รวมงบจ่ายทั้งสิ้น		2,283.5	2,609.1	2,846.1

ที่มา : กองวางแผนภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.9 ใช้จ่ายของเทศบาล พ.ศ.2524-2526 (หน่วยเป็นล้านบาท)

ปี	2524	2525	2526*
ประเภทรายการ			
ก. ใช้จ่ายประจำ (ก.1+1+2+3)	424.4	593.0	682.6
1. ใช้จ่ายบริหาร	211.2	268.1	311.4
1.1 ใช้จ่ายงบกลาง	29.0	34.2	41.3
- ชำระหนี้เงินกู้	10.3	8.1	9.5
- ทามชยสุภกัณ	3.3	2.9	2.5
- เงินสำรองจ่าย	5.1	6.8	6.8
- ชวยเหลือยงเบเฉพาะการ	10.3	16.4	22.5
1.2 ใช้จ่ายทนวยงาน	182.2	233.9	270.1
- ทมวดเงินเคือณ	-	-	-
- ทมวดคางจางประจำ	29.8	32.4	38.8
- ทมวดคางจางชัวยการ	39.0	48.0	58.8
- ทมวดคากอณแทน	41.9	42.3	45.7
- ทมวดคาวลัศ	55.3	77.0	86.6
- ทมวดเงินคูกทนุณ	9.3	21.8	22.8
- ทมวดรายจ่ายอณ	6.8	5.9	9.9
- ทมวดสาขารณูมโบท	0.1	6.5	7.5
2. ใช้จ่ายบำรุงรักษา (หาใช่จ่าย)	69.8	102.9	107.3
3. ใช้จ่ายงจทุน (ทนวยงาน)	143.4	222.0	263.9
- ทมวดครุณันท์	21.0	21.1	25.5
- ทมวดทหึณและลัองก่อสร้าง	122.4	200.9	238.4
ข. ใช้จ่ายพิเศษ (ลัองทน)	113.8	243.6	236.7
1. เงินสะสมจ่ายชาก	19.2	43.1	30.3
2. เงินกู้	3.2	19.6	13.7
3. เงินลัองทนจากรัฐบาล	91.4	180.9	192.7
- เฉพาะกัจ	91.4	180.9	192.7
- เฉพาะการณัพิเศษ	-	-	-
- ทามนโยบายพัฒนาเมือง	-	-	-
รวมรายจ่ายงจทุน (กข+ข)	257.2	465.6	500.6
รวมรายจ่ายทังลั	538.2	836.6	919.3

ที่มา : กองวางแผนภาค สานักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและลัองคณแห่งชาติ

ตารางที่ 3.10 ใช้จ่ายขององค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2524-2526 (หน่วยเป็นล้านบาท)

ปี	2524	2525	2526*
ประเภทรายการ			
ก. ใช้จ่ายประจำ (ก.1+2+3)	1,222.7	1,270.9	1,466.8
1. ใช้จ่ายบริหาร	666.3	720.1	835.9
1.1 ว่างงานบกลาง	52.9	54.1	69.6
- ข้าราชการเงินกู	9.8	12.0	-
- ตามข้อผูกพัน	13.6	11.3	-
- เงินสำรองจ่าย	29.5	30.8	-
- ช่วยเหลือบเฉพาะการ	-	-	26.0
1.2 ใช้จ่ายหน่วยงาน	613.4	666.0	766.3
- หมวดเงินเดือน	46.0	50.0	56.9
- หมวดค่าจ้างประจำ	45.1	51.0	57.1
- หมวดค่าจ้างชั่วคราว	10.0	10.6	13.1
- หมวดค่าตอบแทน	27.8	28.8	31.0
- หมวดค่าวัสดุ	123.4	124.9	135.7
- หมวดเงินอุดหนุน	46.3	54.8	81.7
- หมวดถวายจ่ายอื่น	305.4	338.7	381.9
- หมวดสาธารณูปโภค	6.4	7.2	8.9
2. ใช้จ่ายบำรุงรักษา (ค่าใช้จ่าย)	192.5	218.3	233.7
3. ใช้จ่ายลงทุน (หน่วยงาน)	363.9	332.5	397.2
- หมวดครุภัณฑ์	64.6	59.4	75.9
- หมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	299.3	273.1	321.3
ข. ใช้จ่ายพิเศษ (ลงทุน)	294.1	338.4	347.6
1. เงินสะสมจ่ายขาด	30.2	33.6	-
2. เงินกู	7.7	12.0	-
3. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	256.2	292.8	-
- เฉพาะกิจ	256.2	292.8	-
- กรณีพิเศษ	-	-	-
- ตามนโยบายพัฒนาเมือง	-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน (ก3+ข)	658.0	670.9	744.8
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	1,516.8	1,609.3	1,814.4

ที่มา : กองวางแผนภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.11 งบรายจ่ายของกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2524-2526 (หน่วยเป็นล้านบาท)

	ปี	2524	2525	2526
ประเภทรายจ่าย				
ก. รายจ่ายประจำ (ก.1+2+3)		2,889.6	3,107.5	3,611.1
1. รายจ่ายบริหาร		1,981.6	2,160.2	2,477.0
1.1 รายจ่ายงบกลาง		609.0	619.6	681.8
- ชำระหนี้เงินกู้		8.5	7.1	8.0
- ตามข้อผูกพัน		60.7	76.6	84.3
- เงินสำรองจ่าย		539.8	535.9	589.5
- ช่วยเหลืออบเฉพาะการ		-	-	-
1.2 รายจ่ายหน่วยงาน		1,372.6	1,540.6	1,795.2
- หมวดเงินเดือน		381.4	471.9	556.8
- หมวดค่าจ้างประจำ		257.7	309.1	355.5
- หมวดค่าจ้างประจำ		55.8	57.4	65.4
- หมวดค่าตอบแทน		78.7	89.5	103.8
- หมวดค่าวัสดุ		321.3	316.4	386.0
- หมวดเงินอุดหนุน		18.9	21.3	23.9
- หมวดรายจ่ายอื่น		201.1	209.6	230.6
- หมวดสาธารณูปโภค		57.7	65.4	73.2
2. รายจ่ายบำรุงรักษา (ค่าใช้สอย)		55.0	61.5	72.6
3. รายจ่ายลงทุน (หน่วยงาน)		853.0	885.8	1,061.5
- หมวดครุภัณฑ์		74.7	73.4	86.6
- หมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง		778.3	812.4	974.9
ข. รายจ่ายพิเศษ (ลงทุน)		781.3	1,059.6	989.0
1. เงินสะสมจ่ายขาด		-	-	100.0
2. เงินกู้		-	-	-
3. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล		781.3	1,059.6	889.0
- เฉพาะกิจ		-	-	-
- เฉพาะกรณีพิเศษ		781.3	1,059.6	889.0
- ตามนโยบายพัฒนาเมือง		-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน (ก3+ข)		1,634.3	1,945.4	2,050.5
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น		3,670.9	4,167.1	4,600.1

ที่มา : งบวางแผนภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 3.12 งบรายจ่ายของเมืองพัทยา พ.ศ.2524-2526 (หน่วยเป็นล้านบาท)

ปี	2524	2525	2526
ประเภทรายจ่าย			
ก. รายจ่ายประจำ (ก.1+2+3)	31.4	39.6	48.8
1. รายจ่ายบริหาร	21.8	29.6	33.8
1.1 รายจ่ายงบกลาง	1.9	1.7	2.0
- ชำระหนี้เงินกู้	0.5	0.5	0.5
- ตามขอยกหัก	0.8	0.8	0.9
- เงินสำรองจ่าย	0.6	0.4	0.5
- ช่วยเหลืองบเฉพาะการ	-	-	-
1.2 รายจ่ายหน่วยงาน	19.9	27.9	31.8
- หมวดเงินเดือน	8.2	10.2	11.7
- หมวดค่าจ้างประจำ	1.4	2.4	2.7
- หมวดค่าจ้างชั่วคราว	4.4	5.1	5.8
- หมวดค่าตอบแทน	1.0	1.2	1.4
- หมวดค่าวัสดุ	3.6	4.6	5.3
- หมวดเงินอุดหนุน	-	-	-
- หมวดหารายจ่ายอื่น	0.8	3.8	4.2
- หมวดสาธารณูปโภค	0.5	0.6	0.7
2. รายจ่ายบำรุงรักษา (ค่าใช้จ่าย)	1.3	1.7	2.0
3. รายจ่ายลงทุน (หน่วยงาน)	8.3	8.3	10.0
- หมวดครุภัณฑ์	2.2	1.3	1.5
- หมวดที่ดินและสิ่งก่อสร้าง	6.1	7.0	8.5
ข. รายจ่ายพิเศษ (ลงทุน)	29.8	33.2	32.0
1. เงินสะสมจ่ายขาด	-	1.3	-
2. เงินกู้	-	2.0	2.0
3. เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	29.8	29.9	30.0
- เฉพาะกิจ	29.8	29.9	30.0
- เฉพาะกรณีพิเศษ	-	-	-
- ตามนโยบายพัฒนาเมือง	-	-	-
รวมรายจ่ายลงทุน	38.1	41.5	42.0
รวมรายจ่ายทั้งสิ้น	61.2	72.8	77.8

ที่มา : งบวางแผนภาค สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

เมื่อทราบโครงสร้างรายจ่ายโดยทั่วไปของรัฐบาลท้องถิ่นตามรูปแบบของงบประมาณแล้วต่อไปจะเป็นการแสดงให้เห็นรายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่นประเภทต่าง ๆ ที่จำแนกตามลักษณะงาน ซึ่งเป็นภารกิจในการจัดหาสินค้าและบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนของรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อให้ทราบรายจ่ายในการดำเนินภารกิจของท้องถิ่น สำหรับข้อมูลนี้ไม่สามารถแสดงได้ครบ ยังขาดข้อมูลรายจ่ายตามลักษณะงานของสุขาภิบาล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งหน่วยราชการที่เป็นเจ้าของข้อมูลคือ กองราชการส่วนท้องถิ่นและกองราชการส่วนจังหวัดและตำบล กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย มิได้มีการรวบรวมไว้ จึงสามารถนำมาแสดงให้เห็นพอเป็นตัวอย่างคร่าว ๆ ได้เฉพาะกรณี รายจ่ายตามลักษณะงานของเทศบาล รายจ่ายตามลักษณะงานของกรุงเทพมหานคร และรายจ่ายตามลักษณะงานของเมืองพัทยาเท่านั้น จะเห็นได้ว่ารายจ่ายของเทศบาลในภารกิจโรงเรียนประถมศึกษา (บริการด้านการศึกษา) นั้นมากที่สุด รองลงมาคือการกำจัดขยะมูลฝอย (บริการด้านรักษาความสะอาด) และการบำรุงรักษาถนนและสะพาน (งานด้านโยธา) ส่วนรายจ่ายของกรุงเทพมหานครจะเน้นหนักในงานด้านการโยธาและด้านการศึกษา สำหรับรัฐบาลท้องถิ่นรูปพิเศษเมืองพัทยานั้น รายจ่ายส่วนใหญ่จะเป็นด้านโรงเรียนประถมศึกษา การกำจัดขยะมูลฝอย และงานช่าง หรืองานด้านโยธา ซึ่งคล้ายกับรายจ่ายของเทศบาล โดยสรุปแล้วจะเห็นว่ารายจ่ายของรัฐบาลท้องถิ่นทั้ง 3 ประเภท ที่กล่าวมานี้ส่วนใหญ่จะเป็นรายจ่ายด้านการศึกษา การโยธา และการรักษาความสะอาด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3.13 ว่างจ่ายเทศบาลจำแนกตามลักษณะงาน พ.ศ.2524-2526* (หน่วยเป็นล้านบาท)

ลักษณะงาน	ปี 2524		2525		2526	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
1. งานทะเบียนราษฎร	14.01	0.90	16.22	0.81	17.75	0.94
2. การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	106.52	6.84	103.29	5.16	126.99	6.73
3. การบริหารงานคลัง	119.29	7.66	143.93	7.19	157.65	8.35
4. การบริหารงานสาธารณสุข	44.14	2.84	42.93	2.14	51.24	2.71
5. การศึกษาและบริหารการศึกษา	42.08	2.70	45.49	2.27	53.67	2.84
6. โรงเรียนประถมศึกษา	461.42	29.64	525.94	26.26	441.91	23.41
7. ก่อสร้างท่อระบายน้ำ	58.39	3.75	64.48	3.22	68.06	3.61
8. กำจัดขยะมูลฝอย	201.88	12.97	228.35	11.40	277.39	14.70
9. การบริหารโรงงานทอผ้า	25.74	1.65	25.01	1.25	32.88	1.74
10. การรักษาพยาบาล	15.24	0.98	19.48	0.97	23.72	1.26
11. งานอนามัยอื่น ๆ	10.68	0.69	10.98	0.55	12.21	0.65
12. การช่างและบริหารงานช่าง	87.79	5.64	88.59	4.42	101.47	5.38
13. ก่อสร้างถนนและสะพาน	136.79	8.79	192.72	9.63	206.19	10.92
14. บำรุงรักษาถนนและสะพาน	163.47	10.50	197.39	9.85	213.26	11.29
15. จัดตั้งไฟฟ้า	28.11	1.81	37.40	1.87	41.64	2.21
16. สถานขนานนามาส	-	-	44.45	2.22	-	-
17. การประปา	-	-	145.56	7.27	-	-
18. สาธารณูปโภค	41.42	2.66	70.50	3.52	61.54	3.26
รวมทั้งสิ้น	1,556.97	100	2,002.63	100	1,887.57	100

ที่มา : กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดยทำรายการของเมืองพัทยาออก

ตารางที่ 3.14 รายจ่ายกรุงเทพมหานครจำแนกตามลักษณะงาน พ.ศ.2524-2526
(หน่วยเป็นล้านบาท)

ลักษณะงาน	ปี 2524		2525		2526	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
1. ด้านการโยธา	900.28	22.76	952.15	22.24	894.51	19.27
2. ด้านการศึกษา	858.74	21.76	912.26	21.31	884.88	19.06
3. งบกลาง	573.69	14.50	738.11	17.26	504.38	10.87
4. ด้านบริหารทั่วไป	528.77	13.36	519.48	12.13	632.69	13.63
5. ด้านการแพทย์ และอนามัย	386.72	9.77	394.29	9.21	484.34	10.43
6. ด้านการรักษา ความสะอาด	346.37	8.75	308.19	7.20	618.15	13.32
7. ด้านการระบายน้ำ	147.67	3.73	277.21	6.47	381.30	8.22
8. ด้านสวัสดิการสังคม	145.54	3.68	116.60	2.78	122.45	2.64
9. ด้านชำระหนี้เงินกู้	8.14	0.21	7.32	0.17	3.63	0.08
10. การพาณิชย์ กรุงเทพมหานคร	60.49	1.53	55.46	1.29	144.97	2.48
รวมทั้งสิ้น	3,956.41	100.00	4,281.07	100.00	4,641.30	100.00

ที่มา : งบประมาณโดยสังเขปประจำปีงบประมาณ 2526 กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 3.15 รายจ่ายเมืองพัทยาจำแนกตามลักษณะงาน พ.ศ.2524-2526

ลักษณะงาน	ปี 2524		2525		2526	
	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ	จำนวนเงิน	ร้อยละ
1. ป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย	2,217,696	8.36	2,632,030	8.71	3,986,668	12.84
2. การบริหารงานคลัง	2,105,464	7.94	-	-	1,576,989	5.08
3. การบริหารงาน สาธารณสุข	617,769	2.33	783,651	2.59	1,137,220	3.66
4. การศึกษาและ บริหารการศึกษา	475,886	1.79	435,033	1.44	862,132	2.78
5. โรงเรียนประถม ศึกษา	9,646,468	36.36	12,702,389	42.06	8,746,491	28.16
6. ก่อสร้างท่อ ระบายน้ำ	-	-	229,180	0.76	103,147	0.33
7. กำจัดขยะมูลฝอย	5,048,170	19.03	5,335,566	17.67	6,610,225	21.29
8. บริหารโรงงาน ฆ่าสัตว์	41,471	0.16	77,834	0.26	91,916	0.30
9. การรักษาพยาบาล	54,928	0.21	51,451	0.17	115,473	0.37
10. งานอนามัยอื่น ๆ	98,300	0.37	45,900	0.15	58,781	0.19
11. การช่างและบริการ งานช่าง	1,082,415	4.08	6,888,488	22.81	7,764,460	25.0
12. สถานธนาบาล	-	-	1,020,915	3.38	-	-
13. สาธารณูปโภคอื่น ๆ	5,138,701	19.37	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	26,527,268	100	30,202,437	100	31,053,502	100

ที่มา : กองราชการส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย